

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA MANAGEMENTU

Turistický potenciál města Zlín
Tourist Potential of the Town Zlín

Student: Jan Kolář
Vedoucí práce: prof. RNDr. Arnošta Wahly, CSc

Ostrava 2010

Obsah

1. Teoretický vstup do problematiky potenciálu cestovního ruchu	1
2. Potenciál cestovního ruchu města Zlín	2
2. 1. Posuzování krajinného potenciálu cestovního ruchu	5
2. 2. Posouzení potenciálu cestovního ruchu z kulturního pohledu	6
2. 3. Posuzování potenciálu společenských akcí	7
3. Charakteristika města Zlín	8
3. 1. Z historie města	8
3. 2. Současnost města	10
4. Předpoklady cestovního ruchu Zlína	14
4. 1. Lokalizační předpoklady	14
4. 1. 1. Reliéf	14
4. 1. 2. Klima	14
4. 1. 3. Hydrologické poměry	15
4. 1. 4. Fauna a flora	16
4. 2. Selektivní předpoklady	16
4. 2. 1. Urbanizační předpoklady	17
4. 2. 2. Demografické předpoklady	18
4. 2. 3. Psychologické předpoklady	20
4. 3. Realizační předpoklady	21
4. 3. 1. Komunikační podmínky	21
4. 3. 2. Materiálně-technická základna	23
4. 3. 3. Turistické stezky	30
4. 4. Kulturní a historické předpoklady	31
4. 4. 1. Kulturně-historické památky	31

4. 4. 2. Kulturní zařízení	35
4. 4. 3. Kulturní a sportovní akce ve městě	40
4. 4. 4. Technické památky	44
5. Propagace města	48
6. Závěr	51
Zdroje	53
Seznam tabulek	54
Seznam grafů	54
Seznam obrázků	54
Seznam příloh	56

Prohlášení:

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci, včetně všech příloh, vypracoval samostatně.

V Uherském Hradišti dne 9. 7. 2010

.....

Jan Kolář

Na tomto místě chci poděkovat prof. RNDr. Arnoštu Wahlovi, CSc, vedoucí mé bakalářské práce, za jeho metodické vedení v průběhu práce a za poskytnutí cenných rad, které mi umožnily tuto práci úspěšně dokončit.

1. Teoretický vstup do problematiky potenciálu cestovního ruchu

Cestovní ruch je velmi důležitým segmentem ekonomiky, protože je to jedno z nejvíce se rozvíjejících odvětví ekonomiky u nás i ve světě, díky rozsahu zaměstnanosti a tvorbě pracovních příležitostí. Objem tržeb v cestovním ruchu se řadí na třetí místo, hned za petrochemický a automobilový průmysl.

Cestovní ruch je závislý na vhodných předpokladech, proto se vyvíjí jen v těch oblastech, které k tomu mají vhodné kulturní a přírodní podmínky. Respektování zásad udržitelného rozvoje je hlavním předpokladem pro rozvoj tohoto ekonomického segmentu v oblasti.

Jak už uvádí název mé práce – hlavním cílem bude zjistit potenciál cestovního ruchu ve městě Zlín. Vybral jsem si toto téma, protože žiji v tomto městě a dovolím si tvrdit, že jej znám dobře. Zlín má podle mě vhodné předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu, ale myslím, že je třeba využít více příležitostí k rozvoji cestovního ruchu, protože se neřadí na první místa v počtu návštěvníků za rok mezi kraji v České republice. Cílem této práce není jen charakteristika města jako takového, ale i nalezení nových příležitostí a možností využití, které by sloužily k rozvoji cestovního ruchu ve Zlíně a jeho okolí. Dále najít faktory, které znesnadňují realizaci strategie rozvoje tohoto odvětví.

Při tvorbě mé bakalářské práce budu nejdříve vycházet z teorie zabývající se obecnými poznatky o předpokladech v cestovním ruchu, dále z odborných publikací o geografii cestovního ruchu, různých propagačních materiálů, publikací a také z informací získaných z Městského turistického a informačního centra ve Zlíně. Také využiji údaje z internetových stránek, které se týkají tohoto regionu nebo témata.

2. Potenciál cestovního ruchu města Zlín

Slovo potenciál vyjadřuje určitý souhrn schopností nebo taky celkovou možnost něco udělat za určitých podmínek.

(V. Bína, 2002) uvádí; Potenciál cestovního ruchu je chápán jako formalizovaný výsledek zhodnocení co možná komplexního okruhu lokalizačních podmínek a předpokladů pro další možný rozvoj cestovního ruchu. Lokalizační podmínky cestovního ruchu vytvářejí složitý multidisciplinární systém. Podmínkou pro zkoumání tohoto systému je jeho zjednodušení a rozčlenění na relativně přirozené segmenty. Za tyto segmenty považujeme jednotlivé, v zásadě homogenní aktivity cestovního ruchu – např. cykloturistika, kulturně poznávací turistika, kongresová turistika apod. Celkový potenciál se tak skládá z dílčích, „odvětvových“ potenciálů, tj. možností, které v území existují pro provozování konkrétních aktivit cestovního ruchu. Lokalizační podmínky cestovního ruchu se vyskytují ve třech hlavních formách:

- a) jako vhodnost krajiny pro určitou aktivitu cestovního ruchu (z logiky věci vyplývá, že jde o takové aktivity, jejichž provádění je v rozhodující míře vázáno na přírodní prostředí); příklady: vhodnost krajiny pro cykloturistiku, pro zimní sporty, pro horolezectví apod.,
- b) jako určitá relativně fixní danost, která v obci existuje a je atraktivní pro návštěvníky; příklady: kulturně historické památky a soubory, muzea a skanzeny apod.;
- c) jako kulturní, sportovní a jiné akce, které jsou v obcích pořádány a navštěvují je účastníci (diváci) odjinud.

Stupeň rigidnosti a časové neměnnosti lokalizačních podmínek cestovního ruchu klesá od bodu a) k bodu c). Přírodní a krajinné podmínky (a) jsou relativně neměnné. Nepříliš snadno se též vytvářejí v obcích nové „kamenné“ kulturní atraktivity (b) cestovního ruchu (v zásadě to však jde,

viz např. dnes relativně časté zřizování skanzenů). Naopak poměrně snadno se dá ovlivnit potenciál cestovního ruchu obce tím, že se zde začnou pořádat různé akce (c) a zajistí se jejich širší publicita. Na tomto místě je nutno ovšem zdůraznit, že žádný formalizovaný model nemůže postihnout lokalizační podmínky cestovního ruchu obcí v jejich naprosté úplnosti. Některé autentické místní jevy, vztahy a charakteristiky stojí pod možným rozlišovacím prahem hodnocených geografických, krajinně-přírodních, kulturně památkových a jiných územních systémů pro území obcí. Tyto atributy nicméně mohou významně dotvářet obraz vlastních možností a atraktivit, pro něž se daná obec stává cílem návštěv účastníků cestovního ruchu. Nehmotně a neměřitelně nadto působí *genius loci* určitých míst.

Někdy nastává i situace, že realizační podmínky cestovního ruchu jsou důležitější než lokalizační podmínky. V takových případech bývá významně zastoupen lidský faktor, iniciativa vlastních tvůrců a provozovatelů zařízení a produktů s přímou i nepřímou vazbou na cestovní ruch. Z konkrétních příkladů lze namátkou uvést široce navštěvovanou lyžařskou sjezdovku s umělým sněhem ve Velkých Němčicích na Hustopečsku (v teplé nížinné oblasti), budování moderních aquaparků ve městech (které může zásadně modifikovat charakteristiky vhodnosti krajiny pro rekreaci u vody), populární westernové městečko Šiklův mlýn u Zvole apod. Iniciativa tu dokázala překonat určité lokalizační handicap: v prvním příkladě klimatické, ve druhém příkladě zvyk lidí rekreovat se u vody jen v přírodě a konečně ve třetím příkladě tradici umísťovat atraktivní zábavní zařízení jen do větších měst a jejich blízkého okolí.¹

Úroveň vhodnosti lokalizačních podmínek se dělí na čtyři stupně. Rozdělují se na nulový stupeň (tam kde neexistují předpoklady) a tři kladné stupně:

¹ J. Bína, Hodnocení potenciálu cestovního ruchu, strana 2

stupeň 1 – takto hodnocené podmínky se nacházejí na základní úrovni. Tyto podmínky mají pouze regionální a místní význam. Z hlediska cestovního ruchu jsou využívány především lidmi z blízkého nebo nepříliš vzdáleného okolí. Potenciálový jev je v tomto prostoru pouze registrovatelný.

Například u přírodních atraktivit to jsou jednotlivé přírodní výtvořy (zejména skalní formace).

stupeň 2 – tyto podmínky se vyskytují ve zvýšené úrovni. Mají krajský a nadregionální význam. Z toho vyplývá, že jejich podíl na cestovním ruchu je větší než u předchozího bodu. Lidé do těchto míst zavítají i ze větších vzdáleností. Potenciálový jev je zde již zřetelný až výrazný.

U přírodních atraktivit to jsou přírodní výtvořy větší a významnější, mají širší publicitu v průvodcích i turistických mapách, dále sem řadíme krasové povrchové i podzemní jevy.

stupeň 3 – zde jsou lokalizační podmínky na vysoké úrovni. Významnost takových atraktivit je vysoká, jejich význam je buď celostátní, nebo až nadnárodní. Podíl takových předpokladů na cestovním ruchu je významný pro celou oblast, protože přináší řadů zisků a i zvětší příliv turistů. Potenciálový jev v této oblasti dosahuje dominantního stavu.

Do tohoto stupně lze u přírodních atraktivit zařadit obce, na jejichž území se nacházejí celostátně a mezinárodně proslulé přírodní výtvořy, které často tvoří jediný důvod návštěvy (pískovcová skalní města, kaňony, jeskyně, propasti, rezervace s naučnými chodníky apod.)

2. 1. Posuzování krajinného potenciálu cestovního ruchu

A) Přítomnost přírodních pozoruhodností

Ve Zlíně nenajdeme žádné zvlášť atraktivní přírodní výtvořy. Jedinou atraktivitou, která stojí aspoň za zmínku, jsou skály v okolí hradu Lukova. Ty podle své významnosti zařadit nejspíš do 1. stupně.

B) Podmínky pro pěší a horskou turistiku

V okolí města Zlín najdeme poměrně členitý terén. Můžeme si vybrat trasy jak po kopcovitém terénu, tak rovinatém (nachází se především v údolí podél řeky Dřevnice). Pěší trasy jsou především v lesech. V této kategorii bych zařadil do 2. stupně, a to i díky existenci pěších stezek v oblasti Tlusté hory a části Lazy.

C) Podmínky pro cykloturistiku

Ve Zlíně a jeho blízkém okolí najdeme řadu cyklostezek. Hlavní trasou je stezka číslo 471, která je spojnici mezi významnými trasami 46 a 47. Do budoucna můžeme počítat s dalším rozšířením tras do celého okolí. Vhodnost krajiny spadá do stupně 1, protože se jedná především o rovinaté úseky s malým podílem lesů.

D) Podmínky pro sjezdové lyžování

V této kategorii bych Zlín zařadil do prvního stupně, protože se město nachází v nižší nadmořské výšce než tradiční zimní střediska. Ve Zlíně se nachází lyžařský svah, a proto lze zde mluvit o vhodném terénu pro sjezdové lyžování. Tento svah má délku 220 metrů a hned vedle se nachází i snowpark pro milovníky freestylového ježdění.

E) Podmínky pro lázeňství

V této kategorii Zlín nelze zařadit do žádného kladného stupně, protože město samotné není oficiálně klasifikované jako lázeň. Ale na

druhou stranu stojí určitě za zmínku, že nedaleké město Luhačovice je významným lázeňským střediskem.

2. 2. Posouzení potenciálu cestovního ruchu z kulturního pohledu

A) Kulturně-historické památky a soubory

Tady můžeme město zařadit do druhého stupně, protože se zde nachází městská památková zóna. Tato zóna vznikla z důvodů ochrany historického jádra před dalším rozvojem města. Hlavní částí je Baťovský areál, který má unikátní urbanisticko-architektonickou hodnotu.

B) Skanzeny a muzea

Tady lze město zařadit taky do druhého stupně, protože se zde nachází řada muzeí či výstavních ploch. Hlavním cílem v této oblasti se stává Obuvnické muzeum, které je vyhledáváno širokou veřejností. Z vlastní zkušenosti mohu potvrdit, že toto muzeum je vyhledávaným cílem i některých zahraničních turistů.

C) Kongresy a konference

Ve Zlíně je velký potenciál pro pořádání takových kongresových akcí, o tom svědčí i to, že se zde konají krajsky významné akce tohoto typu. Potenciál vzrůstá i díky tomu, že v dnešní době je před dokončení kongresové centrum v centru města. Dnes Zlín lze zařadit do druhého stupně, ale do budoucna můžeme počítat s tím, že bude zařazen do stupně třetího.

D) Veletrhy a tematické akce

Tady lze Zlín zařadit nejspíš do prvního stupně, protože se zde konají trhy pouze regionálního a místního významu. Trhy se konají především na náměstí Míru před radnicí a jedná se o trhy velikonoční, podzimní, vánoční a květinové.

2. 3. Posuzování potenciálu společenských akcí

A) Sportovní akce

Zde Zlín můžeme zařadit bez diskusí do třetího stupně. Hlavní podíl na tom má Barum rally, která je součástí evropského šampionátu a od roku 2008 součástí mezinárodního šampionátu Intercontinental Rally Challenge – zkráceně IRC. Každým rokem je podél tratí kolem 200 000 diváků.

B) Kulturní akce

I tady lze město Zlín zařadit s jistotou do třetího stupně, a to díky Festivalu filmů pro děti a mládež, jenž v tomto odvětví filmů nejdelší tradici na světě. Každým rokem se zvyšuje počet promítacích míst a s tím i kapacita festivalu. Minulý rok jej navštívilo přes 100 000 diváků z celého světa.

3. Charakteristika města Zlín

3. 1. Z historie města

Centrum města Zlín se rozprostírá podél údolí řeky Dřevnice na rozloze okolo 1837 ha a v nadmořské výšce 230 metrů. Území města ohraničuje na severu katastr Kostelec, na východě Příluky s Jaroslaviciemi, na jihu Kudlov, Březnice a na západě Malenovice, Prštné a Mladcová.

Nejstarším písemným důkazem o existenci Zlína je smlouva o prodeji statků Fricka a Viléma z Egerberka z rodu vladyků z Hustopečí královně Elišce Rejčce z roku 1322. Jméno Zlín se objevuje v různých archivních zápisech v mnoha tvarech (vybral jsem jen některé na ukázkou vývoje) : 1322 in Slyn opido, 1349 de Zlina, 1358 in Zlyn, 1437 municionem Zlyn, 1596 město Zlyn, 1628 Zliensis, 1633 Zlin, 1655 parochia Zlinensis, 1672 Zlinium, 1720 Zlin, 1751 Zlyn, 1872 Zlin a 1924 Zlín.

Původ názvu se v lidovém pojetí odvozuje od zlých událostí, které údajně město postihly v dávných dobách nebo snad od jílovité půdy – slínu, který se zde hojně nachází. Moderní výklad vysvětluje původ názvu spojením kmene osobního jména Zla s přivlastňující příponou –ín. Názvy ulic se většinou shodují s názvy současných městských čtvrtí: Rybníky, Čepkov, Cigánov, Padělky, Nivy, Kúty, Obeciny, Pančava, Boněcko, Lazy, Růmy, Nad ovčírnou, Valachův žleb, Zálešná, Podhoří, Zlínské paseky, Pod babou, bývalé trati Lidmilova louka, Trávník-Grygov.²

Nejstarší stopy osídlování tohoto území byly nalezeny v Hornomlýnské ulici, kde byl objeven hrob z doby bronzové (byla to doba popelnicových polí, slezské keramiky). V ulici „u Zavrtálkova Mlýna“ byl v roce 1962 nalezen poklad zlatých a stříbrných mincí, které byly

² V. Nekuda, Zlínsko, strana 659

v hliněné nádobě podobné džbánu. Váha mincí činila 443 dkg při počtu 537 mincí (což přibližně 8,3 gramu na jednu minci).

Další archeologické pozůstatky dokládají existenci tvrze již ve druhé polovině 15. století. Stavba se nacházela dole ve městě na místě dnešního zámku, který svou renesanční podobu získal v 16. století. V dnešní podobě je zámek čtyřkřídlová budova s uzavřeným nádvořím.

Obr. 3.1 – Historický Zlín
(zdroj: www.zlin.eu)

Největší a nejdůležitější změny ve městě se připisují založení obuvnické živnosti sourozenců Baťových, která vznikla v roce 1894. Už v roce 1895 měla dílna 10 svých zaměstnanců, dalších 40 pro ni pracovalo externě vzhledem k malému prostoru, který měl podnik k dispozici. Kvalitní organizační schopnosti a obchodní talent měl Tomáš Baťa – nejmladší ze sourozenců. V roce 1900 se z jejich živnosti stala veřejná společnost T. a A. Baťa. Původní nedostačující prostory byly malé, a tak se firma rozhodla přestěhovat do nově postavené budovy u zlínského vlakového nádraží. Byla to velmi příznivá poloha vzhledem k tomu, že v roce 1899 byl nově zahájen provoz železniční trati Otrokovice - Zlín - Vizovice. Na začátku firma vyráběla houněnou prošívanou obuv, ale mimořádných úspěchů dosáhla až s lehkou plátěnou obuví z hrubého řezného plátna, kterou začala vyrábět v roce 1896. S touto obuví pronikl Baťa na celý trh tehdejšího Rakouska-Uherska. Oblíbené „Baťovky“ nebo také „séglovky“ se nejdříve vyráběly na symetrickém kopytě, nosili je

všichni, jak muži, tak i ženy a děti. Vůdcovskou osobností podniků byl Tomáš Baťa, který dokázal využít všech dostupných technických vymožeností i přebytku pracovních sil v tomto regionu. Po smrti jeho bratra Antonína se stal jediným vlastníkem továrny Baťa.

Současně s rozvojem Baťových závodů se rozvíjelo i město. Známí architekti navrhli urbanistickou koncepci města a vedle centra s výškovou správní budovou firmy Baťa, společenským domem v Otrokovicích, kinem, školami, nemocnicí, lázněmi a internáty vznikaly celé čtvrti vilek (například ve Zlíně – Lesní čtvrť, Letná, Obeciny, Padělky a Zálešná, v Otrokovicích to je čtvrť Bahňák), obklopené zelení. K zakladatelům zlínské urbanistické a architektonické tradice patří František Lydie Gahura, Vladimír Karfík, Jan Kotěra, tuto tradici urbanismu ve Zlíně dále rozvíjeli architekti jako Miroslav Drofa či Jiří Voženílek.

3. 2. Současnost města

Město Zlín je od roku 2000 centrem stejnojmenného kraje. Jeho role spočívá hlavně v tom, že je významným průmyslovým, obchodním a kulturním centrem celé východní Moravy. Během posledních let se město celkem hodně rozvíjí a to jak po stránce průmyslové, tak společenské. Rozvíjejí se průmyslové zóny po okrajích města. Západní zóna v Malenovicích dosahuje téměř k rychlostní komunikaci R55, na této ploše se nachází nákupní střediska Centro Zlín a Centro-retail park, dále hypermarket Makro, dvě benzinové čerpací stanice a výrobní hala firmy Lappgroup. Do budoucna můžeme očekávat další rozšíření této zóny. Východní průmyslová oblast ve Zlíně - Příluku se taky rozvíjí postupně a dnes zde najdeme velké haly a sklady podniku Tescoma a další méně významné podniky. Mezi výrobní zóny musíme zařadit i areál firmy Svit, který je dnes využíván méně než v době největší slávy, ale pořád se zde ukrývá velký výrobní potenciál, díky zázemí, které zde existuje. Areál se nachází v centru města podél komunikace I/49 směrem na Otrokovice. Tento areál má několik částí. Jedna část dostupná i veřejnosti autem je

využívána ke komerčním účelům a nachází se zde obchody a banka. Jinak téměř celý areál je přístupný veřejnosti pouze pěšky nebo na kole, kromě soukromých částí podniků Mitas a Moravské teplárny. Zbytek areálu, který se nachází před řekou Dřevnice je využíván ve velké části k výrobním činnostem, ale některé budovy i chátrají a jsou prázdné. Třetí část areálu se nachází za řekou Dřevnice a je nazývána Rybníky. V tomto areálu najdeme především haly určené ke skladovacím účelům a je zde velké množství menších firem. Mezi ty větší a významnější podniky, které zde najdeme, patří velkoobchod s nápoji Lesko a firma zabývající se výpočetní technikou NWT Computer. Tolik asi o rozmístění průmyslu ve Zlíně.

V této části bych se chtěl věnovat obytným zónám, především těm velkým. Asi nejvýznačnější je sídliště Jižní Svahy, které se nacházejí, na severní části Zlína. V dnešní době zde žije přes 22 000 obyvatel ve více než 7 000 bytech. Sídlíště má kvalitní občanskou vybavenost. Najdeme zde základní i mateřské školy, jesle, poštu, obchodní střediska a mnoho restauračních zařízení. V návrhu je i výstavba nového koupaliště, které by zde bylo situováno. Sídlíště má dobrou dostupnost nejen automobilem i městskou hromadnou dopravou (6 trolejbusových linek), ale i vlastní chůzí netrvá cesta déle jak 20min. Mezi další významné obytné zóny patří čtvrť Letná, která se skládá především z tradičních baťovských domků. Tato oblast je situována západně od centra směrem na Otrokovice a jižně od komunikace I/49. Další podstatnou částí jsou Malenovice, ve kterých žije přibližně 8 000 obyvatel. Nachází se zde kino, dvě základní školy a dvě mateřské školy, dále mimo jiné hrad Malenovice. Tuto obytnou zónu můžeme rozdělit na dvě části a to Staré a Nové Malenovice. Staré Malenovice zahrnují především oblast do místní části Louky po křižovatku v Malenovicích a jsou složeny především z rodinných domů, které se zde nacházejí již dlouhou dobu. Druhá část – Nové Malenovice – je složena především ze sídlištní zástavby a žije zde převážná část obyvatel této městské části. Malenovice se nacházejí asi na půli cesty mezi Zlínem a Otrokovicemi, tudíž jsou situovány západně od centra města.

Obchodní a kulturní centrum se nachází kolem obou náměstí (náměstí Míru a náměstí Práce) a také mezi nimi. V této lokalitě se nachází celá řada obchodů. Na náměstí Práce najdeme Velké kino, Obchodní dům a tržnici Golem, nedaleko je situován hotel Moskva a na kopci nad náměstím najdeme Dům umění, kde sídlí i filharmonie Bohuslava Martinů. V oblasti mezi náměstími najdeme mimo obchodů a dalších zařízení také dva parky (sad Komenského a sad Svobody), kde se konávají nejrůznější společenské akce zaměřené především na mládež a děti. Na náměstí Míru najdeme obchodní středisko Zlaté Jablko, dále na budovu radnice Magistrátu města Zlína a hlavní poštu. V blízkosti náměstí se nachází budova Městského divadla a také kostel svatého Filipa a Jakuba.

Obr. 3.2 – současný Zlín
(zdroj: vlastní foto)

Na rozvoji Zlína se určitě podílí i existence Univerzity Tomáše Bati, která byla pod tímto názvem založena k 1. 1. 2001, dnes na ní ve 43 akreditovaných studijních programech, které jsou rozděleny do 83 studijních oborů, studuje asi 13 000 studentů. Město získává moderní novou tvář díky univerzitě, která se podílela na rekonstrukci bývalé 13. základní školy na Jižních svazích, dále vystavěla moderní univerzitní centrum v samém centru města a tento rok by měla být dokončena stavba kongresového centra, které je hned v blízkosti posledně zmiňované stavby. I díky tomuto centru by Zlín měl přilákat více účastníků cestovního ruchu než doposud.

Mezi další významné stavby poslední doby patří určitě rekonstrukce 21. správní budovy, která skončila v roce 2004. Asi nejnovější a nejvýznačnější stavbou je obchodní centrum Zlaté jablko, které se nachází na místě bývalé historické budovy Záložny, mezi náměstím Míru a ulicí Dlouhou. Toto středisko dodalo centru města na modernějším rázu. Ke stavbě patří i nové několika podlažní parkoviště, které vyrostlo na rohu ulic Dlouhá a Kvítková. Při výstavbě tohoto střediska byla podmínka, že přední část původní historické budovy Záložny musí být zachována. V tomto středisku se nachází celá řada nejrůznějších obchodů, stravovacích zařízení a multikino (první ve Zlínském kraji).

4. Předpoklady cestovního ruchu Zlína

4. 1. Lokalizační předpoklady

4. 1. 1. Reliéf

Zlínsko se rozkládá v severovýchodní části bývalého Jihomoravského kraje. Území bývalého okresu je částí vnějších Západních Karpat, tato struktura vznikla během alpínského vrásnění. Hlavní součástí této struktury je flyšové pásmo, které se rozprostírá po celém vnějším okraji karpatského horstva. Skoro celá oblast okresu je tvořena magurským příkrovem – vnitřní část tektonická jednotka flyšového pásma. Magurský příkrov se na tomto území dělí na tři hlavní jednotky: bělokarpatskou-oravskou, bystrickou a račanskou. Součástí flyšového pásma v oblasti okresu je i nepatrný výběžek ždánické jednotky.

Zlín je svírán hranicí mezi Hornomoravským a Dolnomoravským úvalem a také na jihu Vizovickou vrchovinou a od severu Hostýnskými vrchy, proto je jeho největší část tvořena kopcovitým a pahorkovitým terénem³

4. 1. 2. Klima

V oblasti Zlína je velmi členité počasí a i hlavní znaky klimatu se mohou lišit na vzdálenosti několika kilometrů, to hraje nejdůležitější roli v uzavřených údolích a kotlinách. Díky tomuto vznikají mlhy a teplotní inverze z důvodů jejich špatného provětrávání. Základní charakteristiku klimatu na Zlínsku udává jeho poloha v mírně vlhkém podnebním pásmu, v oblasti přechodu mezi pevninským a přímořským podnebím. Na tomto území se oproti jiným částem republiky ve stejné nadmořské výšce hodně projevuje větší rozdíl teplot mezi létem a zimou, vliv blízkých hor a také vliv závětrných jevů při větrech vanoucích od východu. S větší vzdáleností od údolí řeky Moravy se projevuje ochlazování klimatu. Zlín se nachází

³ V. Nekuda, Zlínsko, strana 9

v teplé podnební oblasti, to znamená přibližně počet 60 dnů letních, okolo 110 dnů mrazových a přibližně 50 dnů se sněhovou příkrývkou. Průměrná roční teplota ve Zlíně 9°C a průměrný roční úhrn srážek je kolem 600mm.

4. 1. 3. Hydrologické poměry

Z pohledu realizace cestovního ruchu se oblasti s vhodnými hydrologickými podmínkami stávají stále významnějšími. Kvalitní hydrologické poměry patří v celosvětových poměrech k nejdůležitějším lokalizačním podmínkám.

Zlínem protéká řeka Dřevnice, která má délku toku 42,3 km a plocha povodí činí 312 km². Řeka spadá do povodí Moravy, která se následně vlévá do Dunaje. Tato říčka pramení na jižní straně Hostýnských vrchů, přibližně 3 kilometry od vesnice Držková, v nadmořské výšce 551 metrů nad mořem. Řeka protéká Slušovicemi, Zlínem a Otrokovici, kde je levostranným přítokem řeky Moravy ve výšce 182 metrů nad mořem. Podél Dřevnice vedou dnes trasy pro turisty i cyklisty, které v dnešní době zažívají rozmach.

V okolí Zlína pramení na povrch i několik zdrojů vody. Za zmínku stojí především dva nejznámější a to pramen na Příluku, který se nachází u konečné městské hromadné dopravy. Druhým a více populárním zdrojem vody je tak zvaná Svatá voda, která se nachází v lesích u Malenovic. Tato studánka je vyhlášena nejen mezi obyvateli Malenovic, ale s kanystry na vodu si pro ni dojíždí i lidé z Otrokovic či Zlína. Studánka je častým cílem výlet nejen rodin s dětmi, ale i houbařů, turistů i cykloturistů. K této studánce je snadná dostupnost, neboť je k ní vyznačená turistická cesta – zelená značka.

Ve městě a jeho okolí se nenacházejí rozsáhlejší plochy stojatých vod. Výjimkou je pouze vodní plocha, která se nazývá Kudlovská přehrada, tato nádrž ale neslouží k rekreaci a ani jako zdroj pitné vody. Její hlavní využití je pro rybaření. Jedinou vhodnou vodní atrakcí je uměle

vytvořená říční cesta Baťův kanál, který slouží turistům hlavně přes letní sezónu. Z těchto poznatků vyplývá, že Zlín nemá dobré hydrologické předpoklady k využití pro cestovní ruch.

4. 1. 4. Fauna a flora

Rostlinstvo v určité oblasti je nejen výsledkem nejrozličnějších podmínek, příčin a vlivů působících v dnešní době, ale je také výsledkem jejího historického vývoje. Soubor rostlinných druhů každého území ukazuje vývojový stupeň, který se v této oblasti vytvořil za určitých ekologicko-geografických podmínek z nejlépe přizpůsobených druhů těmto podmínkám. Složení původní flory je důsledkem geografické polohy území, ale i geologickými, klimatickými, půdními a hydrologickými poměry. Dalším ovlivňujícím faktorem je hlavně v posledních desetiletích vliv člověka, který zasahuje do původní vegetace. Mezi hlavní typy vegetací patří lesy, křoviny, paseky, louky a pastviny. Lesy dnes zabírají kolem 40 % území, jejich druhá skladba se mění. Původní listnaté lesy jsou nahrazovány rozsáhlými porosty jehličnatého porostu. Dalším významným typem jsou louky a různé pastviny, které jsou převážně utvořené člověkem. Tyto oblasti jsou vázány na určitý hospodářský režim, jako je například kosení nebo pastva.⁴

4. 2. Selektivní předpoklady

Jsou to předpoklady, které hodnotí způsobilost lidí zúčastnit se na cestovním ruchu. Podle určitých kritérií lze vybrat podněty, na nichž nejvíce působí rozvoj cestovního ruchu.

⁴ V. Nekuda, Zlínsko, strana 55

4. 2. 1. Urbanizační předpoklady

Jsou založené na předpokladu toho, že lidé z velkých měst cestují všeobecně více než lidé z měst menších. Druhým znakem je, že cestovní ruch se stahuje nejvíce do větších měst. Hlavní prioritou bývají hlavní města států, přestože nejsou často největší atraktivitou cestovního ruchu (vyhledávány jsou hlavně moderní hlavní města).

Podle této charakteristiky má Zlín, jako hlavní město kraje, celkem dobré předpoklady. Nachází se zde řada obchodních center, kde prakticky může člověk pořídit cokoli. Dále je zde i možnost kulturního vyžití, protože se zde nachází prostory k promítání filmů (Velké kino, kino Květen Malenovice a Malá scéna Zlín), dále Filharmonie Bohuslava Martinů nebo různá muzea (Obuvnické muzeum, muzeum Jihovýchodní Moravy).

Pro sportovní příznivce a nadšence je zde možnost využití řady sportovních komplexů (menší hokejová aréna u stadionu Luďka Čajky – využívána na bruslení pro veřejnost, v zimní sezoně lyžařský svah, tenisové a badmintonové haly na Mladcové a nad Stadionem mládeže, i venkovní tenisové hřiště na Vršavě a v Malenovicích, plus řada dalších). Sportovním fanouškům se nabízí možnost návštěvy sportovního utkání především v ledním hokeji (HC PSG Zlín) nebo fotbale (FC Tescoma Zlín), ale i například sporty jako rugby, házená, volejbal nebo atletika.

V současnosti se město Zlín stává studentským městem, to hlavně díky existenci a rozvoji místní Univerzity Tomáše Bati. Jejíž zásluhou vyrostlo nebo vyroste ve městě hned několik nových moderních budov. Dnes nejzřetelnější budovou je univerzitní centrum, kde také sídlí rektorát a centrální knihovna. V její blízkosti v dnešní době roste další budova, která by měla sloužit jako kongresové centrum. Třetí budovou je, zcela zrekonstruovaná budova bývalé 13. základní školy na sídlišti Jižní svahy, která dnes slouží fakultě aplikované informatiky a ústavu tělesné výchovy. V tomto akademickém roce studuje na univerzitě přibližně 13 000

studentů. Podle mého mínění je toto číslo vskutku vysoké a Zlín si opravdu zaslouží označení studentské město.

Další věcí, kterou můžeme zařadit do urbanistických předpokladů, je typická architektura ve Zlíně. Patří mezi vůbec největší lákadla v okolí. Je unikátní svým budováním a rozšířením po celém okresu Zlín (další budovy v Otrokovicích a Napajedlech). Tato architektonická koncepce vznikala hlavně mezi roky 1900 – 1950. A podíleli se na ní známý architekti jako Karfík, Kotěra, Drofa, Gahura a jiní. Celá koncepce je zajímavá tím, že se netýkala jen továrních závodů, ale i obytných domů či zařízení, která sloužila občanům města. Mezi nejhodnotnější památky můžeme zařadit správní budovu firmy Baťa (dnes sídlo Zlínského kraje), dále tovární areál a jeho některé specifické budovy jako například centrální sklad obuvi. Dále se nabízí celá řada druhů obytných budov od půldomků a čtvrtdomků, které se zde vyskytují asi v největší míře, až po Morýsovi domy, věžové domy, Kolektivní dům v samém centru města nebo vila Tomáše Bati. Dále zde existují další zařízení z této doby jako Velké kino, školní areál s internáty, hotel Moskva nebo areál Baťovy krajské nemocnice. Tato urbanistická koncepce města je hlavním znakem, který by měl být spojován s městem, hned při zmínění o něm. Měl by být kladen důraz na to, aby si turisté jak tuzemští, tak zahraniční uměli najít cestu do Zlína za poznáním místní architektury.

4. 2. 2. Demografické předpoklady

Podle údajů Českého statistického úřadu se město Zlín mírně vymyká z celorepublikového trendu růstu obyvatelstva. Za posledních deset let došlo ve městě k úbytku obyvatel, který se pohybuje kolem cifry 4000 lidí. Během let dochází ve Zlíně k nepatrnému růstu míry úmrtnosti, ale i k pozvolnému růstu míry porodnosti, který je však na stále nižší hladině než úmrtnost. Tak jako v jiných částech naší republiky i ve Zlíně roste počet přistěhovalých, bohužel lidé se z této oblasti i vystěhovávají,

proto je rozdíl těchto dvou ukazatelů záporný. A tento výsledek i ukazuje příčinu poklesu obyvatel v regionu Zlín.

Z tabulky můžeme zjistit, že největší podíl ve společnosti zaujímají lidé v produktivním věku (15 až 64 let).

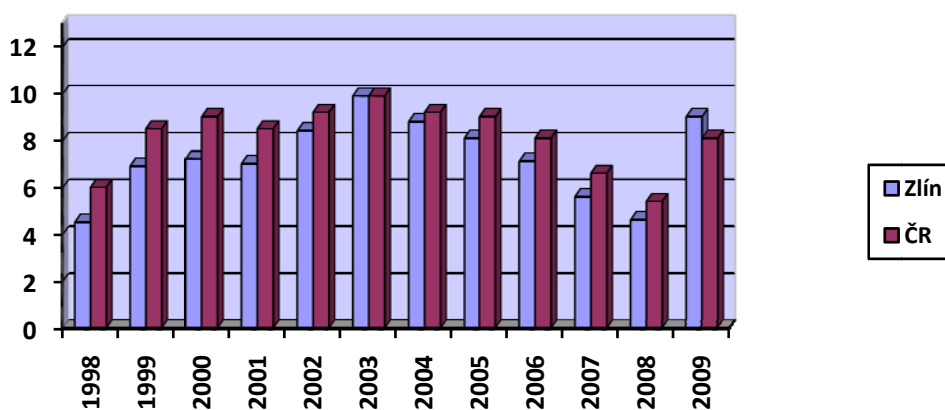
Tabulka č. 1 – Složení obyvatelstva Zlín podle pohlaví a věku (rok 2009)

	muži	ženy	%	celkem
Předškolní a školní věk (0-14 let)	5 079	4 800	12,7	9 879
Produktivní věk (15-64 let)	26 655	27 605	69,7	54 260
Poproduktivní věk (65 a více let)	5 330	8 334	17,6	13 664
Celkem	37 064	40 739	100,0	77 803

Zdroj: <http://www.czso.cz>

Pracovní síla:

V dnešní době zaznamenává úřad práce ve Zlíně rostoucí tendenci počtu nezaměstnaných. Míra nezaměstnanosti přesahuje v roce 2010 číslo 10% a to je nejhorší bilance od roku 2004. Z této celkové nezaměstnanosti tvoří 52,6% ženy. Další ukazatel počtu registrovaných absolventů škol a mladistvých zůstává přibližně na stejné úrovni a to 7,5%.

Graf č. 1 – Průměrná nezaměstnanost (v %)

Zdroj: <http://portal.mpsv.cz>

Vzdělání

Údaje o vzdělanostní struktuře obyvatelstva se věku 15 let a více se zjišťují vždy při celostátním sčítání obyvatel, které se koná vždy jednou za 10 let. Poslední sčítání lidu se konalo v roce 2001 a z něj zjistíme, že základní a neukončené vzdělání má 24,41%, obyvatelstvo vyučené a střední bez maturity tvoří 37,79%, úplné střední s maturitou absolvovalo 25,09% obyvatel, vyšší a nástavbové 3,29% a vysokoškolské má 8,57% obyvatel města. Z posledního údaje vyplývá, že počet vysokoškolsky vzdělaných lidí je zde nepatrně méně než v jiných oblastech, ale i tak to jistě nabízí velký potenciál pracovní síly na pracovním trhu.

4. 2. 3. Psychologické předpoklady

Mezi tyto předpoklady můžeme zařadit úmysl navštívit turistickou destinaci. Turisty o tom musí přesvědčit například reklama nebo propagace dané destinace. Existuje i antireklama. Jejím smyslem je zdůraznit slabé stránky destinace a dát tak najevo, že toto místo není vhodné pro návštěvu. Jedná se hlavně o konkurenční boj, kdy je hlavním cílem odlákat turisty z destinace a přilákat si je na svou stranu, tak aby přijeli do jejich města, okresu nebo kraje.

Mezi kladné psychologické předpoklady na Zlínsku můžeme zařadit zájem o poznání zlínské funkcionalistické architektury, která je svým rozsahem a strukturou ojedinělá. Tato architektura je zajímavá i díky tomu, že je protkána zelení a parky. Díky tomu má město Zlín pověst města zeleně a zahrad. Mezi další zájmy, které by přilákaly turisty, jsou například kulturní akce jako Barum rally nebo Festival filmů pro děti a mládež. Dalším lákadlem cestovního ruchu je kongresová turistika, která má ve Zlíně dlouhou tradici a i materiálně-technická základna je zde vhodná pro konání takových akcí.

Mezi slabší stránky určitě patří slabší dopravní dostupnost, která by mohla část zájemců o návštěvu města nebo kraje odlákat. Dalším faktorem by mohlo být, že město Zlín nemá centrální polohu, protože leží ve východní části republiky, nedaleko hranic.

4. 3. Realizační předpoklady

4. 3. 1. Komunikační podmínky

Zlín neleží přímo na žádné důležité železniční či silniční křižovatce.

Silniční doprava

Rozvoj silniční dopravy má velmi vysoký význam, protože napojení na celorepublikovou síť bylo mizivé. Centrem Zlína prochází komunikace I/49 (Otrokovice – Zlín – Vizovice – Valašská Polanka), touto silnicí je Zlín napojen na velmi důležitou cestu I/55 (Olomouc – Přerov – Otrokovice – Uherské Hradiště – Břeclav). V současnosti je snaha napojit krajské město Zlín pomocí rychlostí komunikace R55 na stále budovanou dálnici D1, která kde by se na ni měla napojit u Hulína a sloužila by také jako obchvat Otrokovic, Hulína a dalších obcí na trase dnešní I/55. Dnes stojí pouze část obchvatu u Otrokovic. Do budoucna se plánuje výstavba rychlostní silnice R49, která by směřovala od Hulína směrem na Slovensko přes Fryšták, Slušovice a Vizovice. Tato silnice by odlehčila dopravní situaci ve Zlíně, protože by část automobilů a kamionů nemusela projíždět centrem města.

Železniční doprava

Zlín má dobrou železniční dostupnost, protože leží nedaleko železniční tratě ČD 330 Přerov – Břeclav a samotné město leží na trati ČD 331 Otrokovice – Zlín – Vizovice. V Otrokovicích zastavují vlaky všech tříd plus EuroCity, InterCity. Těmito spoji se lze dostat například do Varšavy,

Vídně či Bratislavy. Díky Expressu č. 522 Zlín – Praha je Zlín napojen i přímým spojem na hlavní město republiky.

Letecká doprava

Špatná dostupnost letecké dopravy vyplývá ze vzdáleností letišť, nejbližší letiště se nachází v Otrokovicích, ale není využíváno pro osobní dopravu. Další nejbližší letiště se nachází buď v Holešově, nebo v Kunovicích.

Cyklotrasy na Zlínsku

Městem Zlín prochází nebo začíná hned několik důležitých cyklostezek. Nejdříve se zaměřím na cyklotrasu číslo 47, která má asi největší význam. Tato trasa sice nevede přímo přes Zlín, ale je důležitá, protože se na ní napojují stezky ze Zlína a okolí. Druhým aspektem je to, že vede přes velkou část Moravy a lze se pomocí této stezky dostat prakticky kamkoliv. Trasa číslo 47 vede z Olomouce přes Tovačov, Kroměříž, již zmiňované Otrokovice a pak dále na jih přes Napajedla, Uherské Hradiště, Veselí nad Moravou, Petrov do Hodonína. Celková délka této trasy činí 134 kilometrů. Povrch této trasy je převážně asfaltový, po nezpevněné komunikaci se jede minimálně. Obtížnost této trasy se hodnotí jako lehká. Další trasou, na kterou se zaměřím, je cyklostezka číslo 471, které je spojnicí mezi stezkami číslo 46 (Strážnice – Slavičín – Vizovice – Vsetín – Český Těšín) a 47. Číslo 471 vede z Otrokovic přes Zlín do Vizovic. Tato stezka je velmi oblíbená, protože v několika úsecích vede přes centrum města, kde ji mimo cyklistů mohou využívat i milovníci in-line bruslení. Délka této trasy je 30 kilometrů. Na tuto stezku navazují ve Zlíně další trasy, po kterých je možné se dostat buď do Napajedel, nebo k ZOO Lešná, která dále pokračuje směrem na Lukov, Fryšták nebo Holešov. Stezka číslo 5060 ze Zlína do Napajedel je dlouhá 21,5 kilometrů. Celá délka trasy vede po asfaltovém povrchu. Druhá stezka směrem k ZOO je označena jako číslo 5067, mezi obyvateli Zlína patří určitě mezi ty oblíbené, protože je taky celá z asfaltu a je jí možno

využívat pro cykloturistiku, in-line bruslení a také pěší turistiku. Mnoho lidí nebo rodin s dětmi může využít tuto trasu k procházce na Lešnou, která může být spojena i s návštěvou ZOO. Jako poslední bych zmínil trasu číslo 5054, která vede ze Zlína přes Provodov a Luhačovice do Slavičina. Cyklostezka číslo 5054 má délku 36,5 kilometrů.

Město Zlín se aktivně podílí na rozvoji cyklostezek a jejich údržbě. Každým rokem lze sledovat přibývajícím počet značení cyklotras nebo úpravu terénu, tak aby byl vhodný k turistice nebo cykloturistice. v centru města se stezky upravují tak, aby byly vhodné také pro pěší a in-line bruslení.

4. 3. 2. Materiálně-technická základna

Materiálně technická základna je ve Zlíně vsutku rozsáhlá, jedná se zde především o zařízení, které slouží k ubytování nebo stravování. Přijíždějící turisté si ve Zlíně mohou vybrat z přibližně sto padesáti stravovacích zařízení. Do toho čísla je možno zahrnout různé restaurace, kavárny, vinárny, cukrárny, pizzerie, bistra, bary, čajovny či pivnice). S ubytovacími zařízeními je to podobné a ve Zlíně nebo blízkém okolí je možno vybírat z přibližně stovky zařízení (patří sem hotely, penziony, ubytovny, autokempy nebo ubytování v soukromí).

Stravovací zařízení

RANCHERO mexican steak house and tequila bar

náměstí Práce 1335, 760 01 Zlín

Tato restaurace se nachází na hotelu Moskva. Je laděna do mexického stylu, doplněna o kaktusy a dostavník. Restaurace sice nedávno změnila majitele, ale svou dobrou pověst si získává velice rychle zpět. Jsou zde každý pracovní den nabízeny minimálně čtyři polední menu,

k této objednávce obdrží zákazník zdarma kávu nebo vodu. Všem turistům města bych vřele doporučil návštěvu tohoto stravovacího zařízení.

Koliba Kocanda

Zlínské Paseky 4369, 760 01 Zlín, www.kolibakocanda.cz

Za pozváním do této stylové dřevěné koliby s posezením u krbu stojí hlavně výborná kuchyně, která nabízí zákazníkům velký výběr specialit, který zaujme i náročné hosty.

Jsou zde připraveny prostory restaurace s kapacitou až pro 60 míst. Navíc zde najdeme i dva oddělené salóanky (jeden s kapacitou pro dvacet osob a druhý s kapacitou pro osob třicet), ve kterých je možnost pořádání nejrůznějších rodinných oslav, svatebních hostin, oslav promocií, firemních večírků, stužkovacích večírků pro střední školy a také smutečních hostin.

V závislosti na počasí je otevřena i terasa čítající přibližně šedesát míst, umístěna je v těsné blízkosti místního lesa. Pro děti je zde možnost využití dětského koutku.

V blízkosti koliby se nachází řada turistických tras s možností pěší turistiky i cykloturistiky v letním období. A naopak v zimních měsících se tady nachází ideální vyžití pro běžkaře.

Za zmínku určitě také stojí, že se zde během roku pořádají různé gastronomické akce typu zvěřinových hodů, steakových specialit, vítání svatomartinského vína, které bývá spojené s husími hody. V neposlední řadě jsou zde nabízeny i cateringové služby.

U Johana

Vizovická 410, 760 01 Zlín – Příluky, www.ujohana.cz

Stálíci nabídky této restaurace je především grilované koleno, které se zde návštěvníkům podává již více než deset let a to od roku 1998.

V nabídce se nachází krajové speciality domácí kuchyně. Ale také zajímavé recepty současného moderního trendu ve vaření, steaky z kvalitního hovězího masa, které jsou vždy doplněny čerstvou zeleninou a listovými saláty. Griluje se zde nejen hovězí maso, ale i ostatní druhy mas.

Zákazníci si mohou vybrat z celé řady druhů vín a to nejen z moravských regionů, ale i ze světa. Personál Vám pomůže vybrat to správné ke kombinaci s pokrmem. Restaurace spolupracuje se Zlínskou vinotékou u Pešatů.

Koliba U černého medvěda

U zimního stadionu 4092, 760 01 Zlín, www.koliba-zlin.cz

Historie tohoto podniku sahá až do poloviny dvacátého století. Kdy byla na tomto místě postavena nejdříve pravá valašská roubená koliba, umístěna na kraji lesa kopce Tlusté hory, tak aby odtud byl výhled na panorama města Zlína. Bohužel na začátku devadesátých let koliba vyhořela. Po této nešťastné události musela následovat rozsáhlá rekonstrukce, která probíhala mezi 1991 - 1993.

Restaurace nabízí svým zákazníkům nevšední gurmánské zážitky tradičních, ale i světových specialit, které jsou připravovány na otevřeném ohništi. Koliba je vedena ve stylovém prostředí pro slavnostní příležitosti, nezapomenutelnou atmosféru zde dotváří při pravidelných večerech také vystoupení živé hudby. Nad restaurací se nachází penzion, který nejen pro svou kvalitu služeb a klidné prostředí v přírodě, ale přesto v blízkosti

centra města, bývá navštěvován mnohými významnými hosty jak z oblasti politiky, tak i kultury.

Ubytovací zařízení

Hotel Atrium Baltaci

Lešetín II/651, 760 01 Zlín, www.baltaci.cz

Tento hotel je nejnovější ze všech hotelů ve Zlíně, protože byl otevřen v nedávné době. Má i primát nejlepšího hotelu ve městě, protože jako první se může pochlubit 5-ti hvězdičkovým označením. Zařízení se orientuje na nabídku vysoce kvalitních služeb. Hotel nabízí nadstandardní ubytování, atraktivní barové a restaurační prostory, konferenční a jednací místnosti, wellnes centra a další exkluzivní služby. Hotel se nachází v příjemném prostředí blízko centra města Zlín. Samozřejmostí jsou také doplňkové služby, jako je kadeřnictví, kosmetika či masážní salon.

Hotel Atrium Baltaci nabízí ve svém komplexu hned tři restaurační prostory. První je restaurace Lešetínská bašta, druhá je kavárna Atrium Café a třetí se jmenuje Piano bar, který je laděn v klasickém anglickém stylu.

Hotel Baltaci Atrium Zlín nabízí nejmodernější služby v oblasti profesionálního hotelnictví. Jednadvacet nadstandardních pokojů (jedno, dvou a třílůžkové pokoje s komfortní výbavou) a sedm specifických apartmá - všechny jsou vybaveny klimatizací, minibarem, trezorem, internetem či LCD televizí. Nabídku specifických apartmá tvoří čtyři suity, junior suit se saunou, svatební apartmá a jako vrchol nabídky je zde prezidentské apartmá.

Interhotel Moskva

Náměstí Práce 2512, 762 70 Zlín, www.moskva-zlin.cz

Tento hotel v centru Zlína má k dispozici celkem 111 pokojů v členění 11 jednolůžkových pokojů, 100 dvoulůžkových pokojů, z toho 80 s dvěma oddělenými lůžky a 20 typu double a 5 obchodních apartmá. Celková kapacita pokojů činí 222 pevných lůžek.

Všechny pokoje mají ve výbavě vlastní koupelnu s vanou nebo sprchovým koutem a WC, TV se satelitním příjmem, rádiem, ledničkou s možností minibarů na přání a telefonem s přímou volbou. Snídaně jsou podávány formou bufetu v restauraci Bohemia a v Minimarket Café. Tyto dvě restaurace plus ostatní stravovací střediska jsou k dispozici hostům i během dne. Hotel má vlastní parkoviště s možností hlídání osobních vozidel a autobusů. V hotelu se nachází celkem šest restaurací a tři bary.

Hotel je také vhodným místem pro pořádání školení, seminářů, kongresů nebo teambuildingových akcí. Zařízení nabízí kapacitu až 530 míst k sezení s rozlohou 780 metrů čtverečních plochy, to z něj činí jedno z největších kongresových center v kraji. Hotel má k dispozici nejmodernější kongresovou techniku (mobilní promítací plátna, zpětné projektory či ozvučení s bezdrátovým mikrofonom, řečnický pult, překladatelské služby včetně kabiněk a podobné). Hotel nabízí i možnost sportovního vyžití ve vlastním fitness centru, na tenisových kurtech nebo na bowlingu. Lze i využít wellness centra, kde najdeme whirlpool, saunu nebo masážní salón. Pro hráčské povahy je zde i kasino.

Hotel Garni

náměstí Tomáše G. Masaryka 1335, 760 01 Zlín, www.hotelgarnizlin.cz

Je malá společnost, která se zaměřuje hlavně na své zákazníky, kteří, když jsou spokojeni, rozšíří dobré jméno hotelu mezi svými kolegy

a přáteli. Hlavní předností tohoto zařízení je kvalita služeb poskytovaných v nových gastronomických i společenských střediscích. Hotel Garni je připraven na evropské úrovni uspokojit požadavky i nejnáročnějších hostů, proto je hojně využíván během filmového festivalu nebo Barum rally. V hotelu jsou apartmány, jednolůžkové a dvoulůžkové pokoje, které mají ve vybavení vlastní koupelnu s vanou nebo sprchovým koutem a telefon, jako doplňkové služby jsou nabízeny pokoje s televizí, internetem nebo klimatizací.

V objektu hotelu se nacházejí i gastronomická zařízení, a to Café bar, Zlín restaurant a Originální čínská restaurace. Mezi další služby, kterými disponuje objekt hotelu, patří kadeřnictví a holičství, kosmetika, masážní salón, žehlení a praní prádla hostů a také taxi služba.

Hotel Tuskulum

K Tuskulu 137, 763 17 Lukov, www.tuskulum.cz

I toto ubytovací zařízení je umístěno nedaleko Zlína, přibližně ve vzdálenosti 12,5 kilometrů, proto je dopravní dostupnost dobrá a cesta zabere asi 20 minut. Hosté si mohou vybrat jeden z dvaceti dvoulůžkových pokojů v patře nebo přízemí nebo dvou apartmánů, případně mohou využít prezidentské apartmá, ve kterém nocoval i prezident České republiky Václav Klaus. Každý pokoj je vybaven kompletním sociálním zařízením s koupelnou, televizí se satelitním příjmem, telefonem a minibarem. K dispozici je zde také připojení k internetu. Všechny pokoje mají balkón orientovaný na výhled do anglického parku.

Milovníci gurmánských požitků si přijdou na své díky kvalitní české i světové gastronomii v prostorách francouzské restaurace a zimní zahrady. V letních měsících si lze příjemně posedět v prostorách krásného

anglického parku. K tomu všemu neodmyslitelně i patří široká nabídka moravských i zahraničních vín.

Hotel Tuskulum nabízí i celou řadu dalších možností jak si zpříjemnit průběh pobytu nebo jak se odreagovat, aktivně si odpočinout nebo pouze příjemně relaxovat. Přímo v hotelu najdeme vnitřní vyhřívaný bazén, whirlpool, saunu, fitness, masáže, masážní křeslo, osvětlený tenisový kurt s povrchem z umělé trávy, dětské hřiště nebo kulečnick.

V hotelu je nabízena možnost uspořádání nejrůznějších konferencí, seminářů, školení, zasedání, porad nebo prezentací. Jsou zde k tomu vyhrazeny speciální prostory několika typů. Pro tyto činnosti lze využít malý salonek (počet míst cca 8 osob), salonek (počet míst cca 25 osob), druhý salonek (počet míst cca 25 osob - salonky lze propojit) anebo vinný sklípek (počet míst cca 70 osob). Hotel disponuje i speciální technikou vhodnou k těmto účelům (například DVD přehrávač, dataprojektor, tabule, přenosné promítací plátno, ozvučení, osvětlení, teleskopické ukazovátko a jiné). V rámci školení si zákazník může objednat nějaký doprovodný program, vybírat může z jízdy na čtyřkolkách, svezení na koních, barmanské show u bazénu, posezení ve sklípku s živou hudbou, ochutnávky vín nebo ohňostroje.

Hotel Tuskulum je jedno z nejkvalitnější ubytovacích zařízení v celém Zlínském kraji.

Městské turistické a informační centrum Zlín

Návštěvníci města Zlín mají také k dispozici informační centrum. Je umístěno ve středu města na náměstí Míru v prvním podlaží budovy Magistrátu města Zlín. Zlínské infocentrum je zařazeno do skupiny B, toho vyplývá, že je zde otevřeno šest dní v týdnu (v neděli je zavřeno) a personál je s turisty schopen komunikovat ve dvou světových jazycích (němčina a angličtina). Informační centrum nabízí široké spektrum služeb.

Poradí co a kde nalézt, zajišťují prodej upomínkových předmětů a literatury spojené se Zlínem či jeho blízkým okolím. Dále jsou zde poskytovány zdarma různé propagační materiály a mapy Zlína. Dále je zde možné využít služeb jako kopírování, faxové služby, počítač s připojením na internet, prodej rybářských lístků, prodej vstupenek, turistické programy, zprostředkování ubytování, ztráty a nálezy a podobně.

4. 3. 3. Turistické stezky

Stezka zdraví Tlustá hora

Tato stezka zdraví leží na pozemcích městských lesů pod Tlustou horou, umožňuje návštěvníkům řadu možností aktivního využití volného času jako běh, cykloturistika, dětské hry, posilování, rozcvičení, rodinné výlety a vycházky. K jádrovému území stezky zdraví vede hned několik označených přístupových tras, jedna vede z Letné - ulicí Pod Rozhlednou, druhá ze čtvrti Pod Majákem, třetí trasa vede z Prštného ulicí Nerudova a čtvrtá, poslední, vede z Podhoří od ulice U Slanice. Návštěvníkům pomáhají k orientaci informační tabule. V lese na jádrovém území se nalézají atypický lesní altán, lanová visutá lávka a dalších pět stanovišť se cvičebními prvky jako jsou hrazdy, bradla, žebřiny, skluzavka, dětská hopsadla a další podobné atrakce.

Obr. 4.1 – Stezka zdraví Tlustá hora
(zdroj: www.zlin.cz)

Stezka areál Lazy

Nad částí Zlína, Lesní čtvrť, byla vybudována nová stezka s názvem Areál Lazy. Na této akci se podílel jak Magistrát města Zlín, tak i státní podnik Lesy České republiky. Stezka, která se nachází na pozemcích městských lesů a lesů ČR, nabízí nejen obyvatelům v této lokalitě možnost aktivního trávení volného času. Lze zde provozovat aktivity jako běh, turistika, cykloturistika, dětské hry, rodinné výlety. Hlavní atraktivitou této stezky je altán u Spáleného dubu. Po trase stezky jsou rozmístěny lavičky, odpočívadla a informační tabule.

4. 4. Kulturní a historické předpoklady

Tyto předpoklady mají nezanedbatelný vliv na rozvoj cestovního ruchu, někdy důležitější než reliéf či podnebí. Ve Zlíně a blízkém okolí najdeme celou řadu historických a kulturních památek

4. 4. 1. Kulturně-historické památky

Hrad Malenovice

Je jedna z nejvýznamnějších kulturně historických památek zlínské oblasti. Hrad leží jenom 6 kilometrů od centra samotného Zlína. Hrad založil moravský markrabě Jan Jindřich ve druhé polovině 14. století. Během následujících století prošel řadou přestaveb, které z dřívějšího gotického středověkého hradu vytvořily spíše renesanční sídlo zámeckého typu, později ještě barokně upravené. Hrad si držel svou funkci obytnou a správní až do poloviny 20. století.

Obr. 4.2 – hrad Malenovice
(zdroj: www.czechtourism.com)

V jeho vlastnictví se prostřídala celá řada šlechtických rodů (například Tetourové z Tetova, Lichtenštejn - Kastelkornové, Salm - Neuburkové), poslední majiteli byli Šternberkové, kteří zde sídlili mezi roky 1804-1945. Od roku 1953 přešel hrad do státního vlastnictví a získalo jej tehdejší krajské muzeum, dnes to je Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně. Část hradu je zpřístupněná veřejnosti. Návštěvníci se mohou seznámit s některými hradními interiéry (například malovaný sál s pozdně gotickou klenbou a dobovými nápisy z první poloviny 16. století, domácí kaple s malbami z poloviny 18. století a jiné).

Přístupná je rovněž hradní věž, z které se nabízí nádherný rozhled na širé okolí směrem k Otrokovicím, díky tomuto si člověk uvědomí i strategickou polohu pro tehdejší dobu. V průběhu návštěvní sezony se na hradě konají nejrůznější koncerty, divadelní představení a vystoupení skupin historických šermýřů.

V těsné blízkosti hradu je hájenka, která dnes slouží jako expozice Muzea jihovýchodní Moravy. Najdeme zde výstavu, která se zabývá domácím zpracováním dřeva, proutí a slámy, což byla důležitá součást tradiční lidové kultury. Nalezneme zde nejen hotové výrobky, ale je zde také zdokumentován výrobní postup, díky kterému si uvědomíme zručnost a důvtip lidí, kteří vyráběli tyto věci.

Hrad Lukov

Hrad byl s největší pravděpodobností založen na počátku 13. století na jednom z dominantních vrcholů jednoho z kopců Hostýnských vrchů na ochranu moravsko – uherského pomezí. Založení hradu je spojeno s upevňováním královské moci v tomto regionu. O jeho významu svědčí, že se na jeho výstavbě zúčastnili i kameníci, kteří pracovali na výzdobě stavby kláštera ve Velehradě.

Obr. 4.3 – hrad Lukov
(zdroj: www.hradlukov.cz)

Tato stavba prošla rozsáhlým vývojem. Na přelomu 14. a 15. století byla jedním z nejvýznamnějších šlechtických sídel. I papež Bonifác IX. se zmínil o existenci hradního kostela svatého Jana. Hrad se stal honosným a reprezentačním sídlem velkého území po rozsáhlé renesanční přestavbě, kdy byl důkladně opevněn a vyzbrojen. Poslední okamžikem slávy hradu bylo období třicetileté války, kdy byl po dlouhou dobu střediskem odporu vzbouřených Valachů, kteří bojovali za náboženskou a osobní svobodu. Po vypálení a poničení opevnění stahujícími se švédskými vojsky hrad postupně chátral, až byl na konci 18. století úplně opuštěn. Tím, že byl hrad opuštěn, změnil se jeho účel, bohužel negativně. Proměnil se ve zdroj levného stavebního materiálu pro široké okolí.

Dnes se tato romantická zřícenina kdysi slavného hradu opět probouzí k životu díky práci několika generací dobrovolníků a nadšenců. Proto za to stojí jej navštívit.

Kostel sv. Jakuba Většího v Tečovicích

Tato sakrální stavba stojí jistě za zmínku jako jedna z duchovních památek v okolí Zlína, a to především díky svému stáří, které se odhaduje na období kolem roku 1260. Kostel je umístěn na kopečku v Tečovicích, obec ležící mezi Zlínem a Otrokovicemi. Původní stavba byla postavena v románském stylu, ale později byl kostelík přestavěn do stylu barokního. Z historického hlediska se jedná o skutečný unikát, i když v současnosti již nevzbuzuje takovou pozornost mezi historiky, jako tomu bylo v minulosti. Kostelík je orientován na východ a tvoří jej loď a sakristie. Také je obklopen malým hřbitovem, jak již tomu bývalo za starých časů u většiny staveb tohoto typu. Kostel je jednopatrový a není zde sklepení. Okna tvoří lomený oblouk. Asi největší pozornost si zaslouží původní nástěnné malby, které by podle odhadů mohly být staré až 700 let. Tyto malby

Obr. 4.4 - Kostel sv. Jakuba Většího v Tečovicích
(zdroj: www.topvylet.cz)

pravděpodobně nevytvořil jen jeden umělec, ale zřejmě byly tvořeny mnoha umělci. Přestože se jedná o malou stavbu, může se pochlubit rovnou třemi oltáři. Po stranách se nachází dva oltáře a to sv. Anny z 19. století, a druhý novější oltář Panny Marie. Nejzajímavějším je hlavní oltář, který byl vybudovaný již v 17. století. V kostelíku se také nachází hodnotný obraz Panny Marie Milostné z barokního období. Mimo jiné zde můžeme spatřit vzácnou kazatelnu a křtitelnicu ze 13. století. Další památkou této sakrální stavby je kříž nacházející se za hřbitovem.

4. 4. 2. Kulturní zařízení

Zámek Zlín

Už z historických zápisů z roku 1571 můžeme zjistit, že na místě dnešního zámku stávala tvrz. Podle archeologů sahají kořeny objektu do 2. poloviny 15. století. Renesanční fáze výstavby, ve 2. polovině 16. století, měla hlavní význam pro vývoj tohoto objektu. Další přestavba zámku proběhla ve 2. polovině 18. století a přestavěla zámek do barokní podoby. Závěrečná rekonstrukce se uskutečnila na počátku 20. století, avšak změnila vzhled zámku výrazně necitlivě.

Dějiny zámku jsou pevně spjaty s dějinami města Zlína, jako střediska zlínského panství. Majitelem panství se na téměř sto let stal rod Tetourů, a to od 3. čtvrtiny 15. století, kdy je získal Vilém Tetour z Tetova. Ti panství prodali v roce 1571 Janu Kropáčovi z Nevědomí. V roce 1589 panství zakoupil Kryštof Cedlar Pačlavský. Od roku 1622 využívali výnosů z panství věřitelé Cedlarů. Ten nejvlivnější z nich, Kryštof Karel Podstatský z Prusinovic, byl od začátku 30. let prakticky majitelem panství. Zámek byl permanentně obýván až do druhé poloviny 17. století. V roce 1655 panství změnilo majitele a jeho vlastníkem se stal Gabriel Serényi, který převážně sídlil někde jinde. Podobně se zachoval i rod Rotalů, který vlastnil toto panství mezi roky 1712 až 1763. Po smrti

Jáchyma Adama Rotala v roce 1763 ho zdědila nejmladší dcera, Marie Terezie, provdaná Khevenhüllerová. Mezi roky 1804 až 1857 bylo panství ve vlastnictví Brettonovů a od roku 1860 jej vlastnili Hauptové. Dne 25. června 1929 koupilo zámek město Zlín.

Obr. 4.5 – zámek Zlín
(zdroj: www.microtb.wz.cz)

Dnes zámek slouží především jako muzeum a nachází se zde také tři stálé výstavy. Jedna je pamětní síň Františka Bartoše, národopisce, folkloristy, jazykovědce a pedagoga, přibližuje návštěvníkům nejdůležitější události jeho života a seznamuje je s jeho díly, ohlasem a oceněními. Expozice je doplněna částí vybavení z Bartošovy pracovny z jeho rodného domku v Mladcové u Zlína. V muzeu existuje také Studijně-dokumentační středisko Františka Bartoše.

Cestovatelé Miroslav Zikmund a Jiří Hanzelka věnovali svůj rozsáhlý archiv a sbírky zlínskému muzeu v roce 1995. Už 30. listopadu dalšího roku byla otevřena na zlínském zámku stálá expozice, kde najdeme vedle osobních dokladů a údajů i některé další součásti výstroje, ukázky ze sbírky cizích mincí a poštovních známek. Jedinečné fotografie jsou doplněny celou řadou předmětů, získaných při zajímavých setkáních a událostech.

Poslední, třetí, stálá expozice představuje zlínské filmové ateliéry v celém širokém rozsahu tvorby, které se věnovalo za posledních více než

60 let své existence. Nezaměřuje se pouze na oblast kresleného filmu a jeho nejznámější tvůrce Hermínu Týrlovou a Karla Zemana. Ale ukazuje zlínský ateliér od jeho začátků jako reklamního ateliéru podniku Baťa až po jeho úlohu unikátního střediska dětského hraného filmu v České republice.

Zoologická zahrada Zlín – Lešná

Už v roce 1804 dal majitel lukovského panství, hrabě Josef Jan Seilern, postavit na návrší tehdy zvaném "Leschna" jednoduché obydlí pro bažantníka a tím zde zahájil chov bažantů. Do roku 1810 stál na Lešné pouze původní lešenský zámek. Od roku 1818 se celý prostor začal označovat jako obora a od okolí byl oddělen zdí. Mezi lety 1818-1823 probíhala výstavba Tyrolského domu. Až mezi roky 1887-1894 hrabě František Seilern nechal postavit zámek, který je zde dodnes. Už od roku 1890 se kromě chovu bažantů a koroptví zavádí také chov těžších belgických koní a proto v sousedství lešenského areálu vyrostl hřebčinec, tzv. Reineltův dvůr. Hrabě Josef Seilern v roce 1900 začíná budovat přírodopisné muzeum, ve kterém postupně shromáždil sbírku 25 000 palearktických ptáků, 42 000 ptačích vajec, 10 000 kolibříků. Tehdy do Lešné směřují první exkurze školních dětí. Mezi lety 1929-1930 hrabě Josef Seilern zavedl chov oborních a exotických zvířat na Lešné. V areálu se už tehdy pohybovali jeleni, drobné antilopy, jeřábi, běžci emu. Ve velkém vyhřívaném skleníku mohli volně poletovat exotičtí ptáci, především papoušci vlnkovaní (známí jako andulky), snovači a pěnkavy. Rozvoj této soukromé zoo ukončila smrt hraběte Josefa Seilerna v roce 1939 a také následující válečné události.

Obr. 4.6 – Zoologická zahrada Zlín-Lešná
(zdroj: www.jirikalab.estranky.cz)

Po válce v roce 1945 došlo k zestátnění celého zámeckého areálu, ale zavřený byl jen 3 roky a v roce 1948 byla ZOO-Lešná oficiálně otevřena pro širokou veřejnost. V 60. letech zoo proslavil hlavně chov exotických bažantů a běžců emu. Mezi nejvýznamnější stavby tohoto období patří pavilon primátů a pavilon exotických zvířat. 70.- 80. léta byla ve znamení významného rozšíření druhů chovaných zvířat (například nosorožci, buvolci, šimpanzi, lední medvědi). Kvalita a estetické provedení výběhů pro zvířata však byla na velmi nízké úrovni, ale areál naštěstí nezničily různé velkolepé "socialistické" stavby. V 90. letech bylo zahájeno budování kvalitní a moderní zoo, kde se měly nacházet ekologické stavby k ochraně prostředí, modernizovaly se inženýrské sítě. Dále probíhala základní obnova zámeckého parku, stavební rekonstrukce pláště zámku, kompletování zámeckých sbírek, a také se zde uskutečňovaly první svatební obřady na zámku Lešná.

Od roku 1995 po současnost se zoo stále modernizuje a areál byl rozčleněn podle jednotlivých kontinentů, uskutečňuje se výstavba nových, prostorných expozic s více druhy chovaných zvířat, průchozích výběhů a voliér, chovatelského zázemí zoo. Zlínská ZOO se stala členem různých mezinárodních organizací jako WAZA (Světová asociace zoologických zahrad a akvárií), EAZA (Evropská asociace zoologických zahrad) a Unie BZ ČR (Unie botanických zahrad ČR). Celková rozloha zoo je 52 ha,

na kterých se nachází 6 pavilonů. V zoo je celkem 211 druhů zvířat, celkově čítajících 1163 jedinců. V roce 2009 ji navštívilo přes půl milionu návštěvníků a to přesně 507 330. Návštěvnost činí od otevření zoo v roce 1948 do 10. 2. 2010 celkem 13 956 431 návštěvníků.

Obuvnické muzeum

Stálá expozice ze sbírek Muzea jihovýchodní Moravy se nachází v bývalé hlavní bráně průmyslového areálu Svit v centru města. Návštěvníci se mohou seznámit s historií i současností obouvání, průběhem vývoje výroby obuvi a dějinami ševcovského řemesla jako takového, prostřednictvím více než tisíce exponátů, které se zde nachází. Sbírka se zaměřuje na vývoj obouvání od nejstarších dob českých dějin až po současnost. Nejranější období je zde ukázáno pomocí replik starodávných exponátů. Nejstarší originály pocházejí až z konce 16. století.

Obr. 4.7 – Obuvnické muzeum
(zdroj: www.zlin.cz)

Unikátní jsou především kolekce obouvání cizích národů. Jsou zde koncentrovány různé druhy obuvi ze všech kontinentů a koutů světa. Mezi vůbec nejvzácnější exempláře v muzeu můžeme zařadit soubor textilních střevíčků z období čínského císařství, dále je velmi zajímavá pro návštěvníky i kolekce atamanských bot, která byla zakoupena v roce 1911 posledním majitelem buchlovského panství. Dále nesmíme opomenout

soubor afrických sandálů a velká sbírka obuvi z Indie. Nejatraktivnější exponáty pro návštěvníka jsou především topánky z peří pštrosa emu a lidských vlasů, které sloužily domorodým kmenům v centrální Austrálii k rituálním obřadům. Patrně nejrozsáhlejší a nejkomplexnější kolekci ve sbírce Obuvnického muzea je soubor bot z produkce podniku Baťa, který sleduje vývoj produkce od vzniku obuvnické dílny v roce 1894 až po rok 1945, kdy byl celý obuvnický komplex Baťa znárodněn.

4. 4. 3. Kulturní a sportovní akce ve městě

Barum rally

Barum rally (lidově Barumka) se koná každoročně v závěru srpna ve Zlínském kraji a od roku 2005 se jezdí jako kandidátský podnik mistrovství světa. V roce 1983 byla začleněna do mistrovství Evropy jezdců a od roku 2002 patří mezi nejvyšší a nejsledovanější rally šampionátu starého kontinentu. Barumka je každoročně velmi vysoce hodnocena mezinárodní automobilovou federací FIA, což jí řadí k nejlépe organizovaným podnikům v Evropě. Během své dosavadní existence se zlínská rally dostala od amatérské rally až na evropské výsluní, hlavně díky pořadatelskému štabu v jehož čele stojí Miroslav Regner.

Barumka se konala poprvé v roce 1971 ještě jako amatérský podnik, ale hned v dalším roce 1972 se stala součástí mistrovství Československa v automobilových soutěžích. Automobilové závody tohoto období se vyznačovaly typickými etapami tzv. sprint etapy a také existencí kvalifikačních či speciálních okruhových zkoušek. Dříve se jezdilo hlavně v srdci Beskyd a Javorníků, kde trať zavítala dokonce i na slovenské území. Vedle krásných a zajímavých pasáží se závodilo i na hodně rychlých silnicích nebo naopak rozbitých šotolinových komunikacích. V tomto období se trať Barum rally začala utvářet do své modernější podoby známé až od devadesátých let. Vedle tradičních úseků Pindula

a Maják vzrůstal i počet těžkých rychlostních zkoušek v okolí Kašavy a vznikala obtížná vsetínská sekce. Jedinečný šarm klasické barumky tvořila její atmosféra nočních průjezdů na Kopné, pod malenovickým hradem nebo průjezd přes Pindulu, které okouzly jak diváky, tak samotné jezdce.

Obr. 4.8 – Barum Rally
(zdroj: www.barum.rally.cz)

V roce 2002 se barumka dočkala zaslouženého ocenění, a to postupu mezi elitní evropské soutěže s koeficientem obtížnosti 20. Na startu se už představilo celkem 15 vozidel specifikace WRC a 8 jezdců s prioritou FIA B. Pětatřicátá barumka v roce 2005 byla zlomovým ročníkem v celé dosavadní historii, protože se poprvé Barum rally Zlín jela jako jeden z kandidátských podniků pro zařazení do seriálu světového mistrovství a úspěšnou premiéru si rovněž tento rok odbyla městská rychlostní zkouška konaná v ulicích Zlína. Od roku 2007 je barumka zařazena do světově 2. nejprestižnějšího seriálu automobilových soutěží Intercontinental Rally Challenge (IRC). Přední evropští piloti se utkají na vozech specifikace Super 2000 rovněž při dalším ročníku na moderně laděné a sportovně hodnotné trati. Do její mapy byly zakresleny i měřené úseky na silnicích křižujících vrchovinu Chřiby. Postupně tak během let zmizely krátké zkoušky a proto se Barumka v současné době odehrává na celkem nízkém počtu úseků.

Dnes můžeme říct, že rally se jezdí na tom nejlepším, co může dnes náš kraj nabídnout těmto automobilovým soutěžím. Fanoušky zaujme především divácky atraktivní show, která se koná v ulicích samotného krajského města většinou ve večerních hodinách, kterou v minulých letech vzhledlo téměř 40 000 diváků v centru města. Barum rally je jednoznačně nejkvalitnějším podnikem v automobilových soutěžích, který se koná na území České republiky. Proto není divu, že si cestu do Zlína najde před 200 000 diváků.

Mezinárodní filmový festival pro děti a mládež

V roce 2010 se bude ve Zlíně pořádat už 50. ročník Mezinárodního festivalu filmů pro děti a mládež. Zlín můžeme považovat za hlavní město dětského filmu již celé půlstoletí. Těchto osm výjimečných dnů přiláká do města na východě České republiky desetitisíce diváků, filmových fanoušků, ale i profesionálů z celého světa.

Zlín má v pořádání těchto filmových přehlídek dlouhou tradici. První přehlídky českého a slovenského filmu se zde konaly již v letech 1941 a 1942 a to pod názvem Filmové žně nebo tak zvané Zliennale. Ty jsou do dnešních dob považovány za začátek tradice filmových festivalů v Československu. Historicky první ročník festivalu zaměřeného na děti a mládež se konal v roce 1961. Během času se, ale festival rozrůstal a to jak do počtu filmů, tak hostů, ale zvyšoval se i počet míst sloužících k projekcím filmů. Hlavním mezníkem se stal rok 2008, kdy festival získal 6 nových kinosálů, díky stavbě obchodního centra s multikinem, a tak celkový počet vzrostl na 23 projekčních míst. Tento 48. ročník byl výjimečný i po jiné stránce. Bylo zde uvedeno rekordních 570 filmů z 52 zemí celého světa a celková návštěvnost zlínského festivalu činila 108 722.

Obr. 4. 9 – Filmový festival-chodník slávy
(zdroj: www.zlinfest.cz)

Filmy se ve Zlíně nejen promítají, ale i natáčejí. To už od roku 1936 kdy Jan Antonín Baťa založil ve Zlíně filmové studio, které se během let stalo nejvýznamnějším střediskem tvorby filmů pro děti a mládež v Československu. Ve zlínských ateliérech působili věhlasní tvůrci filmů jako Karel Zeman (tvůrce filmů jako Cesta do pravěku nebo Vynález zkázy), Hermína Týrlová (nejznámější díla Ferda Mravenec nebo Vzpoura hraček), Alexander Hackenschmied (z jeho materiálu vznikla díla jako Chudí lidé, Řeka života a smrti nebo Vzpomínka na ráj), Břetislav Pojar (podílel se na legendárním animovaném seriálu Pojdte pane, budeme si hrát nebo na příběhu podle Trnkovy knihy Zahrada) anebo Josef Pinkava (scénář a režie u filmu Metráček). Slavná filmařská tradice žije ve Zlíně dodnes a pokračuje na dvou filmových školách. Právě takové spojení filmové a filmařské tradice dodává zlínskému festivalu na jedinečnosti. A také díky této jedinečné historii dochází každoročně k propojení dvou stran filmového světa, a to diváckého a tvůrčího.

4. 4. 4. Technické památky

Baťův kanál

Délka Baťova kanálu, která se počítá od Otrokovic po Sudoměřice, je v současnosti kolem 60 kilometrů. Některé úseky kanálu vedou řekou Moravou, jinde jsou však vedeny uměle vyhloubenými kanálovými úseky. Celkově je splavný Baťův kanál od Kroměříže po Hodonín, ale je zde několik překážek, které brání v jeho splavnosti. Jedním z problémů je, že chybí plavební komora na bělovském jezu, který se nachází u Otrokovic, z toho vyplývá, že úsek od tohoto jezu po Kroměříž je samostatný a není napojen na zbytek Baťova kanálu. Druhou překážkou je, že na jižní části vodní cesty chybí plavební komora v Sudoměřicích, což zabraňuje plavbě od tabulového stavidla dál směrem k městu Hodonín, kde je samostatný splavný úsek.

Rozdíl výšek na této vodní cestě činí 18,6 metrů a vyrovnává jej 13 zdymadel a plavebních komor o rozměrech 5,3 x 38 (50) metrů. Z celkového počtu 13 plavebních komor je jich 11 plně automatizováno s možností ovládání komory prostřednictvím dálkového ovladače.

Bez oprávnění je možno řídit pouze malé lodě do výkonu 20 kW, která jsou schopná pouze výtlačné plavby a nejvyšší rychlosti 20 kilometrů za hodinu. Z toho vyplývá, že osoba starší 18 let může řídit plavidlo bez zvláštního povolení nebo průkazu, ale v půjčovně ho obsluha pouze proškolí k manipulaci a zacházení s lodí. Plavba ve skluzu je na Baťově kanálu zakázána a na kanálových úsecích je povolena nejvyšší rychlost 5 kilometrů za hodinu. Plavební hladina je udržována pomocí 13 jezů. Splavování jezů na této vodní cestě je přísně zakázáno.

Hloubka Baťova kanálu činí v průměru 1,5 metru. Proto se doporučuje, aby ponor lodi nepřesahoval 80 centimetrů. Velikost lodi se musí orientovat podle šířky plavebních komor, z toho vyplývá, že šířka lodi plovoucí po Baťově kanálu by neměla přesahovat 5 metrů, protože jinak

by se mohlo stát, že se loď nebude moci dostat přes komoru. Šířka Baťova kanálu je průměrně okolo 12 metrů.

Na kanálu je postaveno více než 50 mostů, některé z nich jsou unikátní technickou památkou. Na říčních úsecích se podjezdná výška mostů pohybuje podle aktuálních průtoků, někdy to je 2,1 metrů, obvykle asi 2,4 metrů, ale nejčastější je podjezdná výška kolem 3,3 metrů. Nejnižší most se nachází u Huštěnovic a má jen 2,2m.

Podél trasy Baťova kanálu je 9 pevných sjezdů do vody s různými rozměry. Sjezdy na řece nemusí být vždy upraveny, a proto mohou být zaneseny bahnem. Z tohoto důvodu se doporučuje využívat sjezdy, které jsou v přístavech a jsou udržovány. Navíc je zde možnost hlídání automobilu.

Obr. 4.10 – Baťův kanál – přístaviště Otrokovice
(zdroj: www.web.otrokovice.net)

Baťův kanál je v dnešní době využíván jen jako turistická vodní cesta. Nákladní doprava zde neprobíhá. Lidé zde mohou trávit dovolenou, víkendové pobyty, či přijíždějí ve vlastním volném čase, aby se svezli na lodi a viděli tak další z mnoha zajímavostí naší přírody z paluby lodi. Loď si lze vypůjčit v jedné z osmi půjčoven, které na Baťově kanálu fungují. Mezi nejoblíbenější akce patří pravidelné plavby na velkých výletních lodích nebo pobyty na hausbótu.

Provoz na této vodní cestě se zahajuje obvykle během dubna, ale prakticky to závisí na počasí, které dovolí konat plavby. Oficiálně se

vodní trasa otvírá vždy 1. května, kdy probíhá tak zvané „Odemykání plavební sezóny“. Naopak uzavírání vodní cesty probíhá „Zamykáním plavební sezóny“ každý rok 28. října. Když, ale počasí dovolí a je příznivé, půjčovny lodí většinou mají otevřeno i po tomto termínu. Obě zmiňované akce se konají ve slavnostním duchu a je na ně pozvána široká veřejnost. Většinou jsou spojeny s kulturním programem a plavbou na lodích.

Kromě těchto dvou akcí probíhají v půjčovnách lodí během celé sezóny různé kulturní a zábavné večery, country a grilování, a jiné aktivity, které k létu neodmyslitelně patří.

Provoz na této vodní cestě je omezen jen plavebními komorami, které mají svůj provozní řád a fungují pouze v omezenou dobu.

21. správní budova firmy Baťa

Tato významná stavba byla postavena ve 30. letech 20. století podle návrhu architekta Vladimíra Karfíka v roce 1938. Nechal ji postavit Jan Antonín Baťa jako reprezentativní sídlo stejnojmenného podniku. Ve své době to byla se svými 77,5 metry nejvyšší budova na území dřívějšího Československa a druhá nejvyšší budova v Evropě po paláci Všeobecné bankovní jednoty v belgickém městě Antverpy, který měřil 87 metrů. Mrakodrap ve Zlíně je 80 metrů dlouhý a 20 metrů široký a zastavěná plocha činí celkem 1850 m². Práce na stavbě probíhaly ve velmi rychlém tempu, o tom svědčí i to, že výstavba jednoho podlaží trvala jenom 10 dní. Při stavbě tohoto objektu bylo použito nejmodernějších technologií té doby. Za zmínku stojí podlahové zásuvky, telefony na každém čtverci 3x3 metry, potrubní pošta, klimatizace a celkem pět výtahů až pro 100 osob. Asi nejzajímavější byl výtah šéfa podniku, ve kterém se nacházel telefon, klimatizace a umyvadlo.

Dříve patřilo 1. až 14. patro velkoprostorovým kancelářím, do kterých se vešlo až 200 zaměstnanců. 8. etáž sloužila vedení podniku

Baťa, kde sídlili ředitelé jako Čipera, Hoza, Udržal nebo Hlavnička. Dnes jsou od 9. do 15. podlaží kanceláře, které slouží krajskému úřadu. Od 4. do 8. jsou prostory finančního úřadu. Ve třetí etáži nalezneme veřejnosti přístupnou restauraci, a ve druhém podlaží nalezneme výstavu o historii baťovského podnikání. Pro širokou veřejnost je velkým lákadlem především kavárna v 16. podlaží, ze které se naskýtá ohromující pohled na město Zlín. Dnes jsou v budově 4 rychlovýtahy a jeden páternoster.

Obr. 4.11 – 21. správní budova
(zdroj: www.vychodni-morava.cz)

Budova byla mezi roky 2002 a 2004 rekonstruována za výrazného přispění vlády, která uvolnila přibližně 580 miliónů na rekonstrukci budovy, která zahrnovala i stavbu několika podlažního parkoviště v blízkosti budovy, toto parkoviště má označení 11. budova.

Správní budova firmy Baťa a dnes sídlo krajského úřadu bylo v roce 2004 zařazeno mezi kulturní památky České republiky.

5. Propagace města

První zahraniční propagační akcí tohoto roku byla pro město Zlín prezentace na veletrhu cestovního ruchu Vakantiebeurs, který se konal ve dnech 13. až 17. ledna 2010 v nizozemském Utrechtu, tento veletrh se řadí mezi největší akce svého druhu v Evropě. V Utrechtu se Zlín prezentoval již poněkolkáté a opakovaně na sebe upoutal pozornost. Je to asi i důsledek toho, že Nizozemci jsou povahově velmi zvědaví a tak výjimečné prostředí města Zlín, jeho minulost i současné atraktivity přitahují jejich pozornost. Zástupci Zlína v Utrechtu nereprezentovali jenom krajské město, ale vystupovali zde jako zástupci celé východní Moravy. Tento mezinárodní veletrh je každoročně charakteristický svou vysokou návštěvností. O Nizozemcích je všeobecně známo, že velice rádi cestují, proto tomu byla přizpůsobena i expozice, včetně propagačních materiálů. Potenciální návštěvníci Zlína a jeho okolí měli k dispozici všechny současné informace o místních atraktivitách, pamětihodnostech, o letošních akcích v celém kraji, ale také o možnostech ubytování, výletů a o otevření nových expozic.

Druhou akcí, na které se Zlín jako východomoravská krajská metropole prezentoval, byl od 14. do 17. ledna tradiční tuzemský veletrh Regiontour Brno 2010. Na tomto veletrhu se město představilo v rámci výstavy nazvané 'Východní Morava v pohybu', která se skládala ze čtyř oblastí: Zlínsko a Luhačovicko, Valašsko, Slovácko a jako poslední Kroměřížsko. Slavnostního otevření expozice se zúčastnili primátorka města Zlína Irena Ondrová, náměstek primátorky Hynek Steska a další významní představitelé města. Hlavním motivem nabídky všech čtyř zástupců kraje bylo téma aktivity na východní Moravě rozdělené podle sezóny. První téma bylo letní a bylo zaměřené na cykloturistiku, druhé bylo zimní a zaměřovalo se především na lyžování. V prostoru hromadné expozice byly návštěvníkům k dispozici spinnery a také lyžařský trenažér spolu s profesionálním instruktorem. Zlín tento rok v Brně představil i

nové materiály, jednalo se především o brožuru 'Mámo, táto ve Zlíně, tam se líbí rodině' a dále představilo graficky aktualizované a nově zpracované průvodce pojmenované 'Turistické atraktivity Zlínsko' a 'Turistický průvodce regionem Zlínsko a Luhačovicko'.

Statutární město má i na letošní rok v plánu účastnit se nejrůznějších veletrhů, například BIT v italském Miláně, nebo veletrhy cestovního ruchu v Bratislavě, Košicích a v polské Poznani. Samozřejmostí je i účast na domácích nejvyhledávanějších akcích, kterými jsou kromě brněnského Regiontour také Holiday World Praha, Dovolená a Region Ostrava, Infotour a cykloturistika Hradec Králové nebo ITEP Plzeň.

Zlín je pravidelným účastníkem celé řady nejrůznějších propagačních akcí, jejichž prostřednictvím seznámí představitelé kraje zájemce z České republiky, ale i ze zahraničí se specifickým kouzlem města i regionu. Díky těmto akcím, pak do města přijíždí tisíce nových turistů nebo podnikatelů.

Z minulého roku stojí určitě za zmínku účast Centrály cestovního ruchu Východní Moravy na akci České dny, která probíhala mezi 4. a 6. červencem 2009 v Košicích. Díky nabídce agentury CzechTourism proběhly další dvě prezentační akce na polském území a to ve městech Wrocław a Poznaň (největší veletrh cestovního ruchu v Polsku). Expozice v Polsku byly úspěšné i díky značné popularitě písňe Jožin z bažin. Z tuzemských akcí se Zlín prezentoval ve městech Frýdek-Místek, Český Těšín a Pelhřimov.

Propagační aktivitu města Zlín bych zhodnotil jako dobrou, zástupci města se jej snaží propagovat jak na tuzemských prezentačních akcích, tak i na těch zahraničních. Tímto určitě vzrůstá možnost přilákání potencionálních turistů nebo podnikatelů. Také je dobré, že Zlín vsází již na známé atraktivity jako Baťova architektura, Baťův kanál, filmový festival nebo Barum Czech rally. Další výhodou je, že region se prezentuje pod společnou značkou a logem Východní Morava, s kterou jsou spojeny nejrůznější informační prospekty, letáky, brožury, ale také i internetové

stránky, na kterých lze nalézt podrobnosti o celé oblasti. Tyto stránky obsahují historické, kulturní a přírodní zajímavosti.

6. Závěr

Hlavním cílem mé práce bylo zhodnotit a popsat předpoklady cestovního ruchu města Zlín a zhodnotit tak nabídku pro rozvoj cestovního ruchu. Zdrojem informací pro mou bakalářskou práci se staly hlavně veřejné internetové zdroje, odborná literatura, turistický průvodce a další knižní publikace, které se týkaly města Zlín.

V práci jsem zmínil, že Zlín nedisponuje velkým množstvím nejrůznějších přírodních atraktivit, ale na druhou stranu je zde celkem dostatečné množství kulturně-historických atraktivit a hlavně významné kulturní a sportovní akce. Problém je však, že lidé si město Zlín vybaví především jako průmyslové. Mým návrhem je, že by město mělo být více spojováno s osobností Tomáše Bati a jeho následovníků, dále jako město podnikatelů o čemž svědčí i budování infrastruktury s tím spojené. Tím by se mělo zvýšit podvědomí potencionálních návštěvníků města.

Dílčím cílem mé práce bylo charakterizovat hlavní atraktivity města a poukázat tak na to, jaké jsou největší přednosti Zlína oproti konkurenci, tedy oproti ostatním městům. Při této charakteristice jsem dospěl k závěru, že město Zlín má co nabídnout. O tom svědčí i propagační aktivita města, která je na velmi vysoké úrovni. Zaměřuje se nejen na regionální a národní úroveň, ale také na přilákání zahraničních návštěvníků pomocí účastí na veletrzích za hranicemi České republiky. Proto nemám žádné další doporučení k této činnosti.

Mám pocit, že zástupci města pochopili ekonomický význam turismu a tak je v poslední době možné sledovat rozvoj infrastruktury, která slouží těmto aktivitám. Dále také pozorujeme množství investic do atraktivit cestovního ruchu s cílem přilákat více návštěvníků. Do budoucna tak lze očekávat větší příjmy do pokladny magistrátu, které mají dále pozitivní vliv na rozvoj města.

Tato práce pro mne měla velký přínos, protože při její vypracování jsem zjistil mnoho zajímavých věcí, které nejsou hned na první pohled občana vidět. Seznámil jsem se blíže se situací týkající se právě odvětví cestovního ruchu. A to je pro mne jako obyvatele města Zlín a studenta oboru ekonomika cestovního ruchu cenným přínosem a přestože zde žiji celý svůj život, tak jsem si těchto věcí nepovšiml.

Zdroje

- [1] Bína, J. Hodnocení potenciálu cestovního ruchu v obcích České republiky, Urbanismus a územní rozvoj, ročník V., číslo 1/2002.
- [2] Foret, M. a kol. *Vystavujeme na veletrhu*, 1. vyd. Praha: Computer Press, 2002. 110 s. ISBN 80-7226-645-4.
- [3] Hesková, M. *Cestovní ruch pro vyšší odborné školy a vysoké školy*, 1. vyd. Praha: Fortuna, 2006. 223 s. ISBN 80-7168-948-3.
- [4] Hrala, V. *Geografie cestovního ruchu*, 3. vyd. Praha: VŠE v Praze, nakladatelství Oeconomica, 2005. 110 s. ISBN 80-245-0858-3
- [5] Nekuda, V. a kol. *Zlínsko*, 1. vyd. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1995. 784 s. ISBN 80-85048-57-4
- [6] Toušlová, I.; Podhorský, M.; Maršál, J. *Toulavá kamera*, 5. vyd. Praha: Freytag&Berndt, 2007. 237 s. ISBN 978-80-7316-289-4.

- [7] <http://www.batacanal.cz>
- [8] <http://www.cyklotrasy.cz>
- [9] <http://www.czso.cz>
- [10] http://www.eazk.cz/ksei/pdf/ksei_zko_kap02.pdf
- [11] <http://www.estudanky.cz/studanka-652-detail.html>
- [12] <http://hrad-lukov.ic.cz/>
- [13] <http://www.muzeum-zlin.cz/>
- [14] <http://portal.mpsv.cz>
- [15] <http://www.topvylet.cz/index.php?detail=555>
- [16] <http://www.zlin.eu>
- [17] <http://www.zlinfest.cz/cs/o-festivalu/o-nas>

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 – Složení obyvatelstva Zlín podle pohlaví a věku	str.19
---	--------

Seznam grafů

Graf č. 1 – Průměrná nezaměstnanost	str. 19
-------------------------------------	---------

Seznam obrázků

Obr. 3.1 – historický Zlín	str. 9
Obr. 3.2 – současný Zlín	str. 12
Obr. 4.1 – Stezka zdraví Tlustá hora	str. 30
Obr. 4.2 – hrad Malenovice	str. 32
Obr. 4.3 – hrad Lukov	str. 33
Obr. 4.4 – kostel sv. Jakuba Většího v Tečovicích	str. 34
Obr. 4.5 – zámek Zlín	str. 36
Obr. 4.6 – zoologická zahrada Zlín-Lešná	str. 38
Obr. 4.7 – Obuvnické muzeum	str. 39
Obr. 4.8 – Barum rally	str. 41
Obr. 4.9 – Filmový festival – chodník slávy	str. 43
Obr. 4.10 – Bařův kanál-přístaviště Otrokovice	str. 45
Obr. 4.11 – 21. Správní budova	str. 47

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byl seznámen s tím že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č.121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 –školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v Ústřední knihovně VŠB - TUO k prezenčnímu nahlédnutí a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 9. 7. 2010

.....
jméno a příjmení studenta

Adresa trvalého pobytu studenta:

Mlýnská 817, 763 02 Zlín-Malenovice

Seznam příloh

Příloha 1 - Koupaliště

Příloha 2 – Sportovní zařízení

Příloha 3 – Ubytovací zařízení

Příloha 4 - Obrázky ke stravovacím zařízením

Příloha 5 - Obrázky k ubytovacím zařízením

Příloha 6 – Mapa města Zlín